

Motion till riksdagen 2009/10:Kr269

av Lars Ohly m.fl. (v)

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2010 ska verka för att bolagsstämman utöver de i budgetpropositionen föreslagna bidragen till idrott samt konst, teater och andra kulturella ändamål beslutar om ett bidrag om 300 000 000 kr att fördelas till barnkulturen enligt de närmare anvisningar som framgår av motionen.
2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	210 885	30 000
1:7	Accessarbetsplatser (nytt anslag)		100 000
2:1	Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	1 017 719	55 000
2:2	Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	158 503	35 000
2:3	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	158 503	60 000
3:1	Bidrag till biblioteksverksamhet	49 107	12 000
3:2	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	124 182	11 000
4:5	Bidrag till bild- och formområdet	27 673	10 000
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	324 168	10 000
8:1	Centrala museer: Myndigheter	977 636	44 000
8:2	Centrala museer: Stiftelser	234 574	8 000

Fel! Okänt namn på

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
8:3	Bidrag till regionala museer	164 209	5 000
8:4	Bidrag till vissa museer	42 947	5 000
8:5	Riksutställningar	47 143	3 000
9:2	Stöd till trossamfund	50 232	-10 000
10:1	Filmstöd	310 824	50 000
11:2	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland	21 963	2 000
12:1	Ungdomsstyrelsen	26 703	30 000
13:6	Insatser för den ideella sektorn	23 238	-23 238
14:1	Bidrag till folkbildningen	3 260 013	98 238
	Summa		535 000

2 Ett lyft för barnkulturen – med Svenska Spels bidrag

Av det totala överskottet från AB Svenska Spel gick i år (2009) 3,36 miljarder kronor till staten som ett grundbelopp. Återstoden av överskottet fördelas enligt ett särskilt vinstdelningssystem. I årets budgetproposition föreslås att regeringen på AB Svenska Spels ordinarie bolagsstämma 2010 ska verka för att ett bidrag på en tjugosjättedel av bolagets överskott för 2009 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål att fördelas till ifrågavarande ändamål enligt de närmare anvisningar som kan komma att beslutas av regeringen. Under föregående år innebar samma formulering att ett bidrag om 0,43 miljoner kronor fanns att fördela till de föreslagna ändamålen.

Under en följd år har Vänsterpartiet verkat för att även barn- och ungdomskulturen ska få ta del av AB Svenska Spels vinster för att förstärka denna verksamhet, så även i år. Vi anser att 300 000 000 kronor ska fördelas som en förstärkning till barn- och ungdomskulturen. Dessa medel ska ingå i vår satsning på ett lyft för barnkulturen. Av dessa 300 miljoner kronor vill vi avsätta 30 miljoner kronor för att möjliggöra införandet av en maxtaxa i kultur- och musikskolan. I lyftet för barnkultur ingår en satsning på bibliotek och pedagoger såväl inom biblioteksverksamheten som i skolan.

Satsningen på arbete är en prioriterad fråga i Vänsterpartiets budget, och på detta sätt kan vi tydliggöra både behoven av och förutsättningarna för att förstärka verksamheten.

AB Svenska Spel bör minska sin inleverering till staten med 300 000 000 kronor årligen i tre år för att användas till ett lyft för barn- och ungdomskul-

turen liksom man tidigare gjort när det gäller idrottslyftet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3 Vänsterpartiets förslag till ändringar i regeringens budgetförslag

3.1 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Detta anslag delas av en rad olika poster. Vänsterpartiet anslår 30 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Vi anser att behoven när det gäller stödet till amatörkulturen, de nationella minoriteternas språk och kultur, Teateralliansen respektive arbetsplatsbibliotek inte är tillgodosedda. Vi anslår därför 10 miljoner kronor till amatörkulturen och de nationella minoriteternas språk och kultur. Därutöver anslår vi 5 miljoner kronor till Teateralliansen, och vi gör en särskild satsning på arbetsplatsbibliotek om samma summa. När det gäller arbetsplatsbibliotek är detta en ny post, och vi anser att medlen ska fördelas av Kulturrådet efter ansökningar. Mer om vår bibliotekspolitik finns i vår kulturpolitiska motion (2009/10:Kr206).

3.2 1:7 Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet

Vänsterpartiet gör i budgeten en stor satsning på det s.k. access-programmet. Detta innebär att möjligheten att renovera och modernisera vår gemensamma kulturskatt infrias och är också ett sätt att skapa fler arbeten inom kultursektorn. Det handlar om att tillgängliggöra material och ge fler människor möjlighet att uppleva olika typer av konstsamlingar. Vi anser att det finns stora behov inom området, inte minst när det gäller digitalisering av analogt material, och vi satsar därför 100 miljoner kronor under det kommande året och fortsätter satsningen åren därefter, vilket vi tror kommer att innebära drygt 600 välbehövliga arbetstillfällen inom sektorn.

3.3 2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska Rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen

Under lång tid har regeringen sagt sig vilja lösa situationen när det gäller pensioner för sångare och dansare. Trots detta händer det ingenting. Vänsterpartiet avsätter i årets budgetmotion 30 miljoner kronor årligen till dessa pensionsbehov samt kompletterande ålderspension, Kåpa, för scenkonstarbe-

Fel! Okänt namn på

tarna. Detta i avvaktan på den utlovade och mycket efterlängtrade definitiva lösningen på detta problem.

Därutöver avsätter vi under anslaget 10 miljoner kronor till Riksteatern samt 5 miljoner kronor till Svenska rikskonserter. Till skillnad från regeringen anser vi att dessa institutioner inte bara ska vara kvar utan också utvecklas. I vår motion om kulturpolitiken utvecklar vi också varför vi vill göra Unga Klara till en nationell scen för barn och ungdomsteater. För utvecklingen av Unga Klara till sådan nationell scen avsätter vi 10 miljoner kronor.

3.4 2:2 Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner

Kulturarbetarna tillhör en av de yrkesgrupper som drabbats hårdast av den ekonomiska krisen. Uppsägningar och nedskärningar är mycket vanliga. För att motverka detta och för att stärka den regionala dimensionen av kulturen avsätter Vänsterpartiet 35 miljoner kronor utöver regeringens förslag i syfte att stärka regionala institutioner och scenkonstkonstulerter.

3.5 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Den fria scenkonsten är en oundgänglig verksamhet för att teater och dans i Sverige ska fortsätta att utvecklas. I ett modernt land är den fria scenkonsten en viktig del av demokratin. Det finns en mängd behov att fylla. Vänsterpartiet avsätter, utöver regeringens förslag, 35 miljoner kronor till den allmänna verksamheten, 5 miljoner kronor till pensioner och 10 miljoner kronor vardera till förstärkt stöd till musikarrangörer respektive till genomförande av Program för dansen.

3.6 3:1 Bidrag till biblioteksverksamhet

För ett förstärkt stöd till regionala bibliotek avsätts 10 miljoner kronor. Dessutom avsätter vi 2 miljoner kronor för en sverigefinsk boklånecentral. Utöver dessa två anslag har vi under anslaget 1:2 avsatt medel till arbetsplatsbibliotek. Politiken kring biblioteken har också utvecklats i vår motion om Kulturpolitiken (2009/10:Kr206).

3.7 3:2 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Läsande är en viktig del av varje människas utveckling, både när det gäller att förstå och förklara de närmsta rummen och för att förstå och tolka omvärlden. Vänsterpartiet vill stärka de läsfrämjande åtgärderna för alla. Vi avsätter där-

för 5 miljoner kronor till läsfrämjande åtgärder och dessutom 3 miljoner kronor till exilförfattare. Inte sällan tvingas författare lämna sitt hemland på grund av politiska orsaker, och att ge möjlighet till fortsatt verksamhet kan vara mycket viktigt inte bara för den enskilde författaren utan också för landsmän i liknande situationer.

En mediepolitik för mångfald och fri debatt är oundgänglig för kulturdebatten. Yttrandefrihet och utvecklingen av det fria ordet är en av grundpelarna i demokratin och en grundpelare för att medborgarna ska kunna delta i samtalet. Frågan om regeringens syn på kulturtidskrifterna kommer vi närmare att utveckla i en motion rörande regeringens kulturproposition. I denna motion nöjer vi oss med att konstatera att det stöd som regeringen avsätter till denna viktiga del av mediepolitiken inte räcker. Vänsterpartiet anslår därför 3 miljoner kronor extra i syfte att stärka kulturtidskrifter, nättidskrifter och distribution.

3.8 4:5 Bidrag till bild och formområdet

Vänsterpartiet avsätter 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag för utställaresättning samt administrativt stöd till kollektivverkstäder.

3.9 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

För att ytterligare stärka tillgängligheten till och möjligheten för visning av verk i offentlig ägo avsätter Vänsterpartiet utöver regeringens anslag ytterligare 10 miljoner kronor för att höja den individuella visningsersättningen.

3.10 8:1 Fri entré statliga museer

Vänsterpartiet vidhåller kravet på fri entré till statliga museer. Under den tid som museernas fasta utställningar var öppna för besökare i alla åldrar utan avgift breddades publiken på det sätt som politikerna avsett när reformen infördes. Utöver regeringens anslag på området avsätter Vänsterpartiet 44 miljoner kronor för att återinföra fri entré till de statliga museerna.

3.11 8:2 Fri entré Nordiska museet

För återinförande av fri entré vid Nordiska museet avsätter Vänsterpartiet 8 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Fel! Okänt namn

3.12 8:3 Bidrag till regionala museer

De regionala museerna har liksom andra regionala institutioner stort behov av förstärkning för att klara sin verksamhet. Vänsterpartiet avsätter 5 miljoner kronor utöver regeringens förslag till anslaget och räknar med ytterligare förstärkning kommande år.

3.13 8:4 Bidrag till vissa museer

Vänsterpartiet anser att det är hög tid att uppmärksamma obalansen när det gäller genusperspektiv i museivärlden. För jämställdheten, som för närvarande är under attack, är det kanske ännu viktigare att uppmärksamma vad som ligger bakom många av de sociala framsteg som gjorts i vårt land tack vare kvinnors kamp för ett bättre liv. Den utredning som föreslog att man inrättar en resursenhet för genusfrågor i anslutning till Arbetes museum har efter långdragen hantering i Regeringskansliet slutligen begravts.

Vänsterpartiet anser fortfarande att en sådan enhet behövs, inte minst som en resursenhet för andra museer. Samtidigt ser vi ett stort behov av, som nämnts ovan, att uppmärksamma kvinnors historia. Vi avsätter därför 5 miljoner kronor i årets budget med uppföljning under kommande år för att inrätta ett kvinnohistoriskt museum.

3.14 8:5 Riksutställningar

Regeringen reducerar anslaget till Riksutställningar med en generell neddragning på 1,5 procent som motsvarar 745 000 kronor. Regeringens förstärkning, 6 miljoner kronor, på grund av fördrade omlokaliseringkostnader upphör 2010. För 2011 aviseras ytterligare neddragning på 5 miljoner kronor på grund av planerade omprioriteringar. Vänsterpartiet anslår för att dels möta dessa neddragning och dels för att stärka Riksutställningarnas uppdrag 3 miljoner kronor per år 2010 och 2011. För 2012 avser vi att stärka Riksutställningar med ytterligare 5 miljoner kronor.

3.15 9:2 Stöd till trossamfund

Under lång tid har vi krävt en redovisning av huruvida de trossamfund som åtnjuter samhällets stöd lever upp till den gemensamma värdegrunden, dvs. i sina respektive verksamheter bidrar till att upprätthålla och stärka de värderingar som samhället vilar på, vilket är det krav som ställs vid bidragsgivningen. Regeringen har uppdragit till SST (Nämnden för statligt stöd till trossamfund) att följa upp trossamfundens användning av beviljade statsbidrag. Denna uppföljning lämnades till regeringen den 12 januari 2009. SST presenterar i uppföljningen inte något direkt förslag till förändring. Vad vi kan förstå

bereder regeringen uppföljningsrapporten. SST har också i en skrivelse redovisat projektet ”Grundläggande värderingar – dina, mina, våra?”

Denna utvärdering har ännu inte lagts fram för kulturutskottet, men på förfrågan visar det sig att frågan för närvarande finns hos integrationsministern. De mycket knapphändiga uppgifter som hittills kommit fram anser vi dock leder fram till att det även fortsättningsvis finns anledning att minska anslaget i fråga, och därför anslår vi 10 miljoner kronor mindre än regeringens förslag till anslag 9:2. Vi anser dock fortfarande att en ordenlig genomgång och redovisning i enlighet med kulturutskottets beslut krävs.

3.16 10:1 Filmstöd

Vänsterpartiet avsätter 25 miljoner kronor vardera till investeringsstöd för anskaffande av digital biografutrustning och för stärkt stöd till skolbio. Därutöver avsätter vi 25 miljoner kronor för att stärka regionala filmcentrum. I den senare potten ingår också medel för centrum Film i Sameland och Torne-dalen. Dessa medel ska fördelas genom Svenska Filminstitutet.

3.17 11:2 Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland

Det finns ett särskilt ansvar när det gäller det s.k. förvaltningsområdet för sverigefinnar och finska språket i Norrbotten. Det är självklart att den nationella minoritetspolitiken ska innehålla möjligheten för finsktalande och de som förstår finska i Norrbotten att se finska tv-program på samma villkor som de som bor i Stockholm, Uppsala och Västerås. Vi avsätter därför initialt 2 miljoner kronor för att utöka utbytet av tv-sändningar mellan Sverige och Finland. Medlen är i första hand avsedda för att täcka upphovsrättskostnader. Sändningarna som täcker stora delar av Mälardalen ska därmed utökas till att gälla även Norrbotten eftersom länet har en stor andel finsktalande invånare.

3.18 12:1 Ungdomsstyrelsen

Att ha tillgång till bra, tillgängliga och på alla sätt funktionella lokaler för olika typer av verksamheter är mycket viktigt inte minst för ungdomar. Vänsterpartiet vill dessutom göra en särskild satsning på möteslokaler i städernas förorter där det råder en stor brist på lokaler för bl.a. mötesverksamhet. Lokalerna ska vara icke-kommersiella mötesplatser och verksamheterna utformas i hög grad på ungdomarnas egna initiativ och villkor. Vänsterpartiet avsätter via Ungdomsstyrelsen 30 miljoner kronor för detta ändamål med en ökning av anslaget kommande år.

Fel! Okänt namn

3.19 14:1 Bidrag till folkbildningen

Folkbildningen är en mycket viktig resurs för att utjämna orättvisor i samhället i fråga om tillgång till och kunskaper om de nya teknologierna. Dessutom gäller det uppgiften att leva upp till de krav som etnisk och kulturell mångfald i samhället ställer. Samhällets stöd motsvarar inte de förutsättningar som folkbildningen lever under. Vänsterpartiet avsätter i budgeten 75 miljoner kronor för att stärka folkbildningens arbete med att ge alla möjligheter att delta i det digitala samhället. Därutöver avvisar vi det nya anslaget 13:6 och återför hela den summan på 23 miljoner kronor som är budgeterad där till anslag 14:1. Medel som kan användas till behov av forskning inom folkbildningsområdet.

Stockholm den 3 oktober 2009

Lars Ohly (v)

Marianne Berg (v)

Hans Linde (v)

Lena Olsson (v)

Siv Holma (v)

Jacob Johnson (v)

Elina Linna (v)

Alice Åström (v)